KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleistukilain, työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain sekä yleisistä kielitutkinnoista annetun lain muuttamisesta

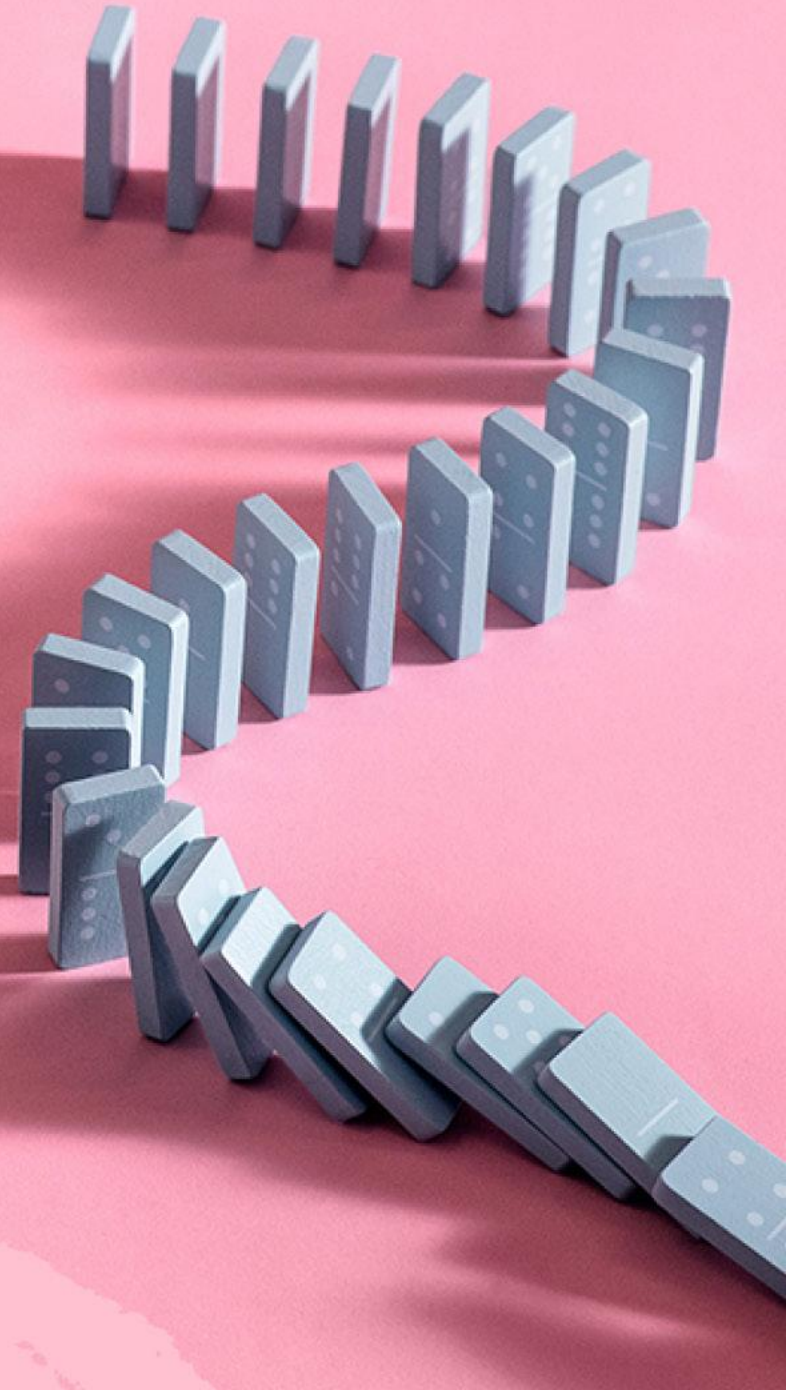

Hallintovaliokunta 5.10.2026

Maija Lehtimaa, maahanmuutto- ja kotoutumisasiantuntija
Kuntaliitto

- **Lähtökohtaisesti emme pidä työskentely- ja asumisajan perusteella erillisen etuuden asettamista kannatettavana.**
- **Esityksenkin mukaan työssäolo- ja asumisaikavaatimus asettaa hiljattain maahan muuttaneet, työmarkkinoille vielä kiinnittymättömät ja kotimaista kieltä riittämättömästi osaavat henkilöt erilaiseen asemaan suhteessa muihin työttömiin työnhakijoihin.**
- **Emme näe tätä kotoutumista edistävänä ratkaisuna.**
- **Esitetty uudistus on ongelmallinen myös yhdenvertaisuuden kannalta.**

KUNTALIITTO

Esitys lisäisi merkittävästi työvoimaviranomaisten hallinnollista työtä

1. **Uusia arviointitehtäviä**
   - yleistuen vai kotoutumistuen piiriin kuuluminen
   - työssäoloehdon ja asumisaikavaatimuksen täyttyminen
2. **Poikkeussäännösten soveltamista**
   - kielitaitoon ja terveydentilaan liittyvien poikkeusten arviointi
   - työvoimaviranomaisen tulisi mm. arvioida lääketieteellisen näytön perusteella, estävätkö terveydentilaan liittyvät tekijät kielikoulutukseen osallistumisen tai kielitaidon osoittamisen.

     ➡ Kuntaliitto katsoo, ettei tällainen arviointi ylipäätään kuulu työvoimaviranomaisen tehtäviin
3. **Neuvonnan ja tulkkaustarpeiden lisääntyminen**
   - uuden etuuden ehtojen ja menettelyjen selvittäminen ja niihin liittyvä neuvonta asiakkaille

➡ **Hallinnollisen työn lisääntyminen on pois asiakkaiden kohtaamisesta, palveluihin ohjaamisesta ja työnvälityksestä**

Lisäksi työvoimaviranomaisten lisääntyvän hallinnollisen työn taloudelliset vaikutukset on arvioitu esityksessä suppeasti.

Kuntaliitto suhtautuu kriittisesti ehdotettuun kuuden kuukauden takuuaikaan, joka lisää kuntiin ja työvoimaviranomaisiin kohdistuvaa sääntelyä.

- **Kuuden kuukauden takuuaika palvelujen tarjoamiselle tuo uuden velvoitteen työvoimaviranomaisille.**
- **Hallitus on sitoutunut kuntiin kohdistuvan sääntelyn keventämiseen.**
- **Työllisyysalueet tarvitsevat liikkumavaraa, eivät uusia velvoitteita.**
- **Lisääntyvän sääntelyn sijaan tulisi uudistaa palveluja vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä, keventää palveluprosesseja ja mahdollistaa asiakkaiden tarpeisiin perustuva palvelujen kohdentaminen.**

KUNTALIITTO | Kommunförbundet

Miksi tarvittaisiin erikseen säänneltyä takuuaikaa?

- **Kotoutuja-asiakkaiden odotusajan mediaani työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautumisesta ensimmäiseen palveluun*:**
  - **2024: 4,7 kk**
  - **2025: 4,1 kk**
- **Kotoutumiskoulutuksen alkaminen työnhakijaksi ilmoittautumisesta**:**
  - **2025: 3,9 kk** (kotoutumissuunnitelmasta koulutuksen alkuun 3 kk)***
  - **2026: 3,9 kk** (kotoutumissuunnitelmasta koulutuksen alkuun 3,1 kk)
- **Suurin osa asiakkaista pääsee palveluihin jo selvästi ennen 6 kuukauden määräaikaa.**
- **Palvelutakuu luo uuden määräaikavelvoitteen, vaikka palveluihin ohjautuminen toteutuu jo nykyisellään.**

1. **Työllisyysalueilla on jo vahvat kannustimet ohjata asiakkaat palveluihin nopeasti.**
2. **Palvelutarpeen tulee ohjata asiakkaan palveluohjausta, ei määräajan.**

*Tarkasteluun sisältyvät palvelut työvoimakoulutuksena toteutettu kotoutumiskoulutus, muut työvoimakoulutukset, omaehtoinen opiskelu, työnhaku- ja muu valmennus, yrittäjäkoulutukset sekä muut koulutukset.
** Työvoimakoulutuksena järjestetty kotoutumiskoulutus
***Tiedot saatavilla vuoden 2025 osalta vain touko-joulukuun väliseltä ajalta

Taloudelliset vaikutukset

- **Esityksen kuntataloudelliset vaikutukset ovat kokonaisuutena epävarmat.**
  - Yleistuesta syntyvät säästöt vastaavasti kasvattavat toimeentulotukimenoja.

- **Esityksen merkittävin uusi kustannusvaikutus liittyy kuuden kuukauden takuuaikaan, jonka kustannuksiksi arvioidaan valtakunnallisesti 7,3–12,9 miljoonaa euroa vuodessa vuosina 2027–2030**
  - Myönteistä, että palvelutakuun aiheuttamat lisäkustannukset on tunnistettu ja niiden kattamiseen esitetään lisärahoitusta valtionosuusjärjestelmän kautta.
  - Esityksen toimeenpanosta aiheutuvia kustannuksia tulee seurata tiiviisti, ja rahoitusta tulee tarvittaessa tarkistaa vastaamaan kunnille tosiasiallisesti aiheutuvia kustannuksia.
  - Uusien velvoitteiden kustannukset tulee korvata kunnille täysimääräisesti.

- **Ei ole perusteltua siirtää etuusjärjestelmän muutoksista johtuen kustannuksia kunnille erityisesti tilanteessa, jossa uudistuksen työllisyysvaikutuksetkin arvioidaan vähäisiksi.**

Onneksi on KUNNAT! KUNTALIITTO

Kiitos!

Maija.lehtimaa@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi
www.kommunforbundet.fi